

Spolky

- občanská sdružení po 1. 1. 2014

Občanská sdružení

- ▶ zákon č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů ve znění pozdějších předpisů
  - zvláštní zákon (má přednost před OZ)
- ▶ zákon č. 40/1964 Sb. občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů

Občanská sdružení

Zákon č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů:

- ▶ základní principy sdružování
- ▶ podmínky pro založení (vznik)
- ▶ postup oznámení změny stanov
- ▶ zánik sdružení

Občanská sdružení – Spolky

rozhodný okamžik

1. 1. 2014

- ▶ stávající občanská sdružení jsou od tohoto data posuzována podle nové zákonné úpravy
- ▶ nejde o transformaci (změnu právní formy)
Transformace předpokládá vůli subjektu změnit vnitřní uspořádání; v tomto případě však dochází ke změně vnější – změna ze zákona, které se stávající subjekt má postupně přizpůsobit i zvnitřku

Občanská sdružení – Spolky

rozhodný okamžik a lhůty

- ▶ 1. 1. 2014
  - účinnost zrušení zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů
  - občanská sdružení se považují za spolky
  - ustanovení stanov, která odporují kog. ustanovením NOZ pozbývají závaznost
- ▶ 1. 1. 2016
  - nejzazší termín pro uvedení názvu do souladu s NOZ
- ▶ 1. 1. 2017
  - nejzazší termín pro uvedení stanov do souladu s NOZ
  - nejzazší termín pro doplnění údajů zapisovaných o spolku, popř. pobočném spolku do VR

Spolky

- ▶ zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník (dále jen „NOZ“)
  - obecná ustanovení o PO
§§ 118 – 209
  - obecná ustanovení o korporacích
§§ 210 – 213
  - zvláštní ustanovení – Spolek
§§ 214 – 302

Spolky

PRÁVNICKÉ OSOBY (systematika NOZ)

Korporace - **SPOLEK**, obchodní korporace, družstvo
- základem je **společenství osob**

Fundace - nadace, nadační fond

- základem je účelově vyčleněný majetek

Ústav

- základem je provozování společensky nebo hospodářsky užitečné činnosti (prostřednictvím osobní a majetkové složky), a to ve prospěch každého, kdo splní předem stanovené podmínky

Spolky

▶ Založení

- 3 osoby
- Stanovy – minimální obsah
  - Název* a sídlo
  - Účel spolku**
  - Práva a povinnosti členů vůči spolku
  - Statutární orgán
- Stanovy – další obsah
  - Pobočné spolky, orgány, pravidla hospodaření, likvidace...

Spolky

- ▶ **Název hl. spolku**
  - nesmí se shodovat s názvem žádného již existujícího spolku
  - musí obsahovat slova „spolek“, „zapsaný spolek“ nebo zkratku „z. s.“

- ▶ **Název pobočného spolku**
  - musí obsahovat příznačný prvek názvu hlavního spolku a vyjádřit jeho vlastnost pobočného spolku*

Spolky

- ▶ **Vznik – zápisem do veřejného rejstříku (VR)**
  - upraveno nově zákonem o veřejných rejstřících

Stávající občanská sdružení nemají povinnost znovu se zapsat do VR; všechna sdružení zapsaná do registru Min. Vnitra budou automaticky zapsaná do VR (do 1. 1. 2017 však musí doplnit všechny povinné údaje, které se dosud nezapisovaly)

Spolky

▶ Činnost

◦ hlavní

- jen k uspokojování a ochraně zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen*
- nesmí jít o podnikání nebo jinou výtěžnou činnost

◦ vedlejší

- jen k podpoře hlavní činnosti nebo pro hospodárné využití spolkového majetku
- může to být podnikání nebo jiná výtěžná činnost

Spolky

▶ Členství

- je dobrovolné (§ 215 NOZ)
- přijetím členství člen vyjadřuje svou vůli být vázán stanovami spolku
- členové neručí za dluhy spolku
- o přijetí za člena rozhoduje orgán spolku určený stanovami – jinak nejvyšší orgán spolku
- vznikem členství v pobočném spolku vzniká i členství v hlavním spolku; stejně je to se zánikem členství
- zánik – vyloučením, vystoupením, nezaplacením čl. příspěvku ani v náhradní lhůtě

Spolky

▶ Seznam členů

- **spolek nemá povinnost vést seznam členů**
- pokud ho vede, musí dodržet povinnosti, které stanoví NOZ a zákon č. 101/2000 Sb. Ochrana osobní údajů (dále jen „ZOOÚ“)
- určí-li stanovy, že seznam členů je veřejný (bude zpřístupněn veřejnosti), je spolek povinen dle ZOOÚ (§ 16) písemně tuto informaci předem sdělit ÚOOÚ

Spolky

▶ Orgány

- nejvyšší orgán a statutární orgán – POVINNÉ
- kontrolní komise, rozhodčí komise a případně další – VOLITELNÉ

Spolky

NEJVYŠŠÍ ORGÁN

- určuje hlavní zaměření činnosti
  - rozhoduje o změně stanov
  - schvaluje výsledek hospodaření
  - hodnotí činnost dalších orgánů a jejich členů
  - rozhoduje o přeměně spolku
  - rozhoduje o likvidaci spolku
- (- může mít i další pravomoci určené stanovami)

Pokud stanovy neurčí jinak je nejvyšším orgánem spolku členská schůze (§ 248 a násl. NOZ).

Nejvyšším orgánem může být statutární orgán.

Spolky

STATUTÁRNÍ ORGÁN (NOZ - obecná ustanovení o PO)

- náleží mu všechna působnost, kterou stanovy, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěří jinému orgánu spolku

- může zastupovat spolek ve všech záležitostech

- může být nejvyšším orgánem spolku

Spolky

KONTROLNÍ KOMISE

- ▶ dohlíží na řádné vedení záležitostí spolku
- ▶ dohlíží, zda je výkon činnosti spolku v souladu se stanovami a právními předpisy
- ▶ případně vykonává další úkoly, které jí byly stanovami uloženy

Na zjištěné nedostatky upozorní statutární orgán a případně další orgány určené stanovami.

Spolky

KONTROLNÍ KOMISE

- alespoň 3 členy
- členy volí a odvolává členská schůze nebo jiný orgán jak určí stanovy
  - statutární orgán výslovně nesmí jmenovat a odvolávat členy KK, a pokud to tak stanovy upravují, nepřihlíží se k tomu (a platí, že volí a odvolává Členská schůze)
- člen KK nemůže být členem statutárního orgánu ani likvidátorem (další neslučitelnost funkcí mohou určit stanovy)

Spolky

ROZHODČÍ KOMISE

- ▶ rozhoduje sporné záležitosti náležející do spolkové samosprávy
  - spory mezi členem a spolkem o placení čl. příspěvků
  - spory o platnost rozhodnutí o vyloučení člena ze spolku
  - spory o další záležitosti určené stanovami

- ▶ řízení před rozhodčí komisí má podobné postavení jako řízení před rozhodčím soudem (tj. rozhodnutí komise jsou vykonatelná stejně jako rozsudek soudu) a bude upraveno zvláštním zákonem*

Spolky

ROZHODČÍ KOMISE

- ▶ má 3 členy (nebo kolik určí stanovy)
- ▶ členy volí a odvolává členská schůze nebo shromáždění členů spolku
- ▶ členství
  - členem jen bezúhonná, zletilá, plně svéprávná osoba
  - neslučitelnost s členstvím ve statutárním orgánu a kontrolní komisi
  - podjatost je důvodem pro vyloučení člena z činnosti komise v daném případě

Spolky

▶ Pobočný spolek

– organizační jednotka spolku

- založen stanovami spolku; vzniká zápisem do VR (návrh na zápis podává hl. spolek)
- jeho právní osobnost je odvozená od právní osobnosti hl. spolku
- název musí vyjadřovat jeho vlastnost pobočného spolku
- hlavní spolek ručí za právní jednání pobočného spolku jen do zápisu pobočného spolku do VR; potom už jen v míře určené stanovami

Spolky

▶ Pobočný spolek

- organizační jednotka spolku

Uspořádání dalších záležitostí musí být určeno stanovami hl. spolku:

- organizační uspořádání (orgány a jejich pravomoci a působnost; jejich povinnosti vůči hl. spolku)
- míra svéprávnosti
- pravidla hospodaření (povinnost podávat zprávu o činnosti hl. spolku, ručení za hl. spolek...)
- likvidace, přeměny
- popř. další

Spolky

▶ Pobočný spolek

- od 1. 1. 2014 za ně budou považovány organizační jednotky občanského sdružení s právní subjektivitou

*

- některá ustanovení stanov o těchto jednotkách mohou pozbýt závaznost 1. 1. 2014 (zejména o vzniku/zániku org. jednotek)

Spolky

▶ Zrušení *

- právním jednáním (např. rozhodnutí o dobrovolném zrušení spolku)
- uplynutím doby
- rozhodnutím orgánu veř. moci (viz. zvláštní ustanovení NOZ o spolku)
- dosažením účelu

Stanovy mohou určit, který orgán rozhoduje o zrušení spolku, jinak je to nejvyšší orgán**

Spolky

▶ zrušení bez likvidace

– pokud celé jmění rušené PO nabývá právní nástupce

◦ Přeměny

- obecná ustanovení pro PO (§ 174 – 184 NOZ)
  - Fúze – sloučením, splynutím
  - Rozdělení – rozštěpením, sloučením, odštěpením
  - Změna právní formy – PO se neruší, jen se mění vnitřní poměry (je možná, jen stanoví-li to zákon)
- zvláštní ustanovení pro spolky (§ 274 – 302 NOZ)
  - Smlouva o sloučení nebo splynutí spolků
  - Smlouva o rozdělení

Spolky

▶ zrušení s likvidací

Likvidace

- účelem vypořádat majetek (likvidační podstatu), vyrovnat dluhy a naložit se zůstatkem (likvidační zůstatek)
- likvidace musí proběhnout vždy, pokud celé jmění nenabývá právní nástupce
- ke vstupu do likvidace dochází (ze zákona) dnem zrušení PO nebo jejím prohlášením za neplatnou

Spolky

Likvidátor

– povolán příslušným orgánem spolku

(za příslušný lze považovat nejvyšší orgán i statutární orgán, ale stanovy mohou tuto pravomoc svěřit i jinému orgánu)

- okamžikem svého povolání nabývá působnosti statutárního orgánu
- jeho činnost může sledovat jen účel který odpovídá povaze a cíli likvidace (= směřuje jen k likvidaci spolku)
- odměnu stanoví ten, kdo likvidátora povolal
- likvidátora, který neplní řádně své povinnosti, odvolá na návrh (osoby, která na tom osvědčí právní zájem) soud; soud zároveň jmenuje nového likvidátora

Spolky

Likvidační zůstatek

- § 272 (zvláštní ustanovení NOZ pro spolek)
  - primárně se řídí způsob naložení s likvidačním zůstatkem stanovami*
  - nelze-li podle stanov, pak
    - nabídnout spolku s obdobným účelem
    - nabídnout obci v níž sídlí spolek
    - nabude kraj, v němž je obec
  - obec a kraj mohou použít jen k veř. prospěšným účelům

Spolky

▶ Zánik

- výmazem z VR
- návrh na výmaz z VR podává likvidátor do 30-ti dnů od skončení likvidace

Veřejná prospěšnost

VEŘEJNÁ PROSPĚŠNOST

(§ 146 - 150 NOZ)

Systematicky zařazeno do obecných ustanovení NOZ o právnických osobách – vyjadřuje to záměr zákonodárce založit tímto ustanovením status, který je principiálně přístupný pro všechny právnické osoby, které splní podmínky statusu, a to bez ohledu na jejich právní formu.

Veřejná prospěšnost

▶ NOZ – obecná úprava:

Veřejně prospěšná je PO,

- jejímž posláním je přispívat k dosahování obecného blaha
- na rozhodování PO mají vliv jen bezúhonné osoby (dokládají výpisem z rejstříku trestů)
- nabyla majetek z poctivých zdrojů
- a hospodárně využívá své jmění k veřejně prospěšnému účelu

Spolkový rejstřík

Zákon o veřejných rejstřících (ZVR) –
č. 304/2013 Sb.

– zvláštní zákon

Část I.

- ▶ obecná ustanovení pro všechny veřejné rejstříky společná
- ▶ zvláštní ustanovení pro jednotlivé veřejné rejstříky (spolkový, nadační, ústavů, SVJ, obchodní, o. p. s.)

Část II.

- ▶ Ustanovení upravující řízení ve věcech VR

Část III. - zápis notářem

Část IV. - společná, přechodná a závěrečná ustanovení

Spolkový rejstřík

- ▶ Zapisované události:
  - Vznik PO
  - Přeměna PO – fúze, rozdělení, změna právní formy
  - Zrušení
  - Likvidace
  - Výmaz
- ▶ + Změny

Spolkový rejstřík

- ▶ Návrh na zápis - rozhodnutí do 5-ti pracovních dnů od podání návrhu*
  - na formuláři s úředně ověřeným podpisem
  - s přílohami osvědčujícími skutečnosti, které mají být zapsány (dle § 66 a násl. zákona – Sbírka listin)
    - stanovy – při vzniku spolku, při změně stanov
    - rozhodnutí orgánů PO, na jejichž podkladě se návrh podává
    - souhlas osob zapisovaných do VR (zvolených členů orgánů apod.) se zápisem do VR s ověřeným podpisem
    - doklad o oprávnění provádění zapisované činnosti (např. živnostenský list)
    - užívací titul k prostorám sídla (např. nájemní smlouva, výpis z katastru nemovitostí o vlastnictví nemovitosti)
    - ...

Spolkový rejstřík

- ▶ § 25 ZVR - obecný výčet údajů o PO zapisovaných do VR
- ▶ a) jméno a sídlo nebo adresa místa pobytu, popřípadě také bydliště, liší-li se od adresy místa pobytu, zapsané osoby,
- ▶ b) předmět činnosti nebo podnikání nebo vymezení účelu osoby, vyžaduje-li to jiný zákon,
- ▶ c) právní forma právnické osoby,
- ▶ d) den vzniku a zániku právnické osoby,
- ▶ e) u fyzické osoby datum narození, rodné číslo, bylo-li jí přiděleno, a adresa místa pobytu, popřípadě také bydliště, liší-li se od adresy místa pobytu,
- ▶ f) identifikační číslo osoby,
- ▶ g) název statutárního orgánu,
- ▶ h) má-li být zřízen kontrolní orgán,
- ▶ i) prokurista
- ▶ j) status veřejné prospěšnosti,
- ▶ k) další skutečnost,
- ▶ l) den, k němuž byl zápis proveden.

Spolkový rejstřík

- ▶ O spolku se zapíše také
  - a) předmět vedlejší hospodářské činnosti, je-li vykonávána,
  - b) název nejvyššího orgánu,
  - c) je-li zřízena podle stanov rozhodčí komise, její název, počet členů a jejich jméno a adresa místa pobytu, popřípadě také bydliště, liší-li se od adresy místa pobytu, a den vzniku a zániku jejich funkcí a adresa pro doručování podání v řízení před rozhodčí komisí podle zákona upravujícího řízení před rozhodčí komisí spolku,
  - d) název, sídlo a identifikační číslo všech jeho pobočných spolků a
  - e) u spolku, který přemístil sídlo do zahraničí, adresa tohoto sídla a údaj o zápisu do evidence státu, v níž je zapsán, pokud právo takového státu zápis přikazuje.

Spolkový rejstřík

- ▶ O pobočném spolku se zapíše také
  - a) název, sídlo a identifikační číslo hlavního spolku,
  - b) rozsah jeho práv a povinností podle stanov hlavního spolku, jakož i rozsah ručení hlavního spolku za dluhy pobočného spolku podle stanov hlavního spolku a
  - c) u pobočného spolku, který přemístil sídlo do zahraničí, adresa tohoto sídla a údaj o zápisu do evidence státu, v níž je zapsán, pokud právo takového státu zápis přikazuje.

Spolkový rejstřík

- ▶ Sbíрка listin (§ 66 ZVR)
  - stanovy
  - rozhodnutí o volbě nebo jmenování orgánů
  - rozhodnutí o zrušení spolku
  - projekt přeměny
    - smlouvu o sloučení spolků
    - oznámení o zrušení nebo neschválení projektu
    - rozhodnutí o neplatnosti projektu přeměny
  - rozhodnutí soudu o řešení úpadku
  - rozhodnutí soudu o neplatnosti rozhodnutí orgánu právnické osoby

Spolkový rejstřík

Řízení ve věcech VR

- ▶ řízení vedou krajské soudy
- ▶ příslušným je krajský soud podle obecného soudu PO, jíž se zápis týká
- ▶ pro pobočné spolky je příslušným soud podle sídla hlavního spolku

Spolkový rejstřík

- ▶ 1. 1. 2014
  - účinností zákona se evidence občanských sdružení vedená Mi Vn a jejich organizačních jednotek s právní subjektivitou považuje za spolkový rejstřík

- ▶ 1. 1. 2017
  - lhůta pro spolky - k přizpůsobení zapsaného stavu stavu požadovanému zákonem o veřejných rejstřících (přechodné ustanovení § 122 odst. 2 zákona)
  - do tohoto data bude místo úředně ověřeného opisu z rejstříku vydáváno pouze potvrzení o zápisu PO do VR